תורה אור

נשאלין עליה אפילו בכלי המונח על גבי קרקע כדבר שיש בו דעת לישאל והבשר טמא האי בשר דאיתכשר במאי אי נימא דאיתכשר בדם והא *א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן מנין לדם קדשים שאינו מכשיר שנאמר °לא תאכלנו על הארץ תשפכנו כמים דם שנשפך כמים מכשיר ושאינו נשפך כמים אינו מכשיר ואלא דאיתכשר במשקי בית מטבחיא והא א"ר יוסי בר' חנינא *משקי בית מטבחיא לא דיין שהן דכן אלא שאין מכשירין ואלא דאיתכשר בחיבת הקודש אימור דמהניא ליה חיבת הקודש לאיפסולי גופיה למימנא ביה ראשון ושני נמי תיפשוט *דבעי ריש לקיש צריד של מנחות [א]מונין בו ראשון ושני או לא *אמר רב יהודה אמר שמואל [ב]כגון שהיתה פרה של זבחי שלמים והעבירה בנהר ושחטה ועדיין משקה טופח עליה נמצאת בפרש הכל טהור וניהדר פרש וניטמייה לבשר אמר רב אדא בר אהבה בפרש עבה רב אשי אמר [ג]אפי' תימא בפרש רכה *משום דהוי משקה סרוח תני תנא קמיה דרב ששת שרץ מטמא את המשקין ומשקין מטמאין את הכלי וכלי מטמא את האוכלין והאוכלין מטמאין את המשקין ולמדנו שלש טומאות בשרץ הני ארבעה הן גוז משקין דרישא אדרבה גוז משקין דסיפא לא אשכחן תנא דאמר משקין מטמאין כלי אלא רבי יהודה והדר ביה וסימניך נזייתא *תנן התם [ד]שרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה מפני שהתנור תחלה אמר ליה רב אדא בר אהבה לרבא וניחזי להאי תנור כמאן דמלי טומאה דמי ותיהוי האי פת ראשונה אמר ליה לא סלקא דעתך *דתניא יכול יהו כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס ת"ל

דברים יב

נשאלין עליה. כלומר חשבינן לה לטמא אותה כאילו יש בה דעת לישאל לשון אחר נשאלין לב"ד מה תהא עליו (א) וזו עיקר נשאלין עליה בעלים יהו נשאלין בעל כרחן בשבילה לב"ד מה תהא עלה: **ואפילו הוא כלי מונח על גבי קרקע.** כלומר אע"ג דכלי טהור זה שנולד בו הספק אין בו דעת לישאל ובו לא היה אדם עוסק שיהא מוליכו ומביאו בידו אבל אדם עסוק בטומאה שהיה נושא שרץ בידו ספק נגע בכלי ספק לא נגע אם רה"י הוא ספיקו טמא: **האי בשר דאיתכשר במאי.** ה"כ מלי בעי אקרא והבשר אשר יגע בכל טמא במאי איתכשר ואיכא למימר בשר דקרא פשיטא דאיכא הכשר טובא דבשר של שלמים נאכל בכל העיר ולכל אדם ושם מדיחין אותו ומבשלין אותו ואיכא הכשר טובא אבל בהמה זו שנמצאת בבשרה מחט בעזרה במקום שחיטה ומהיכן קבל הבשר הכשר דמה אינו מכשיר מדר' חייא בר אבא א"ר יוחנן כו': **משקה בית מטבחיא.** שהודחה בהן אינו מכשיר: **אלא דאיתכשר בחיבת הקודש.** חיבת הקודש מכשרתה לבוא לידי טומאה דקיימא לן בפרק שני דשחיטת חולין חיבת הקודש משווה לה אוכל לקבולי טומאה: **למימני ביה ראשון ושני.** שיהא הוא מטמא אחרים דקתני הבשר טמא ולא קתני הבשר פסול: **נמי.** בתמיה א"כ תיפשוט מדקתני טמא משמע מטמא אחרים משום הכשר חיבת הקודש תיפשוט דבעי ריש לקיש בשחיטת חולין: **צריד של מנחות.** יבש של מנחות מקום שלא נגע לשם שמן: **צריד.** לשון יבש ודומה לו גבי שופר (ר"ה ד' כז:) היה קולו דק או עבה או צריד. להכי נקט פרה של זבחי שלמים לפי שהעור והבשר לבעלים ומתעסק ליפות העור והבשר ומעבירה בנהר סמוך לשחיטה ומשקין אותה כדי שתהא נוחה להפשיט כדאמרינן בסוטה דבילה*: **ועדיין משקה טופח עליה.** ואי אפשר שלא יפול מן המשקה על הבשר כל שהוא בשעת הפשט: **וניהדר פרש.** דקא סלקא דעתך הורת משקה עליו שהרי בשעה זו השקה אותה: **בפרש עבה.** דלאו משקה הוא: **שרץ מטמא את המשקין.** מקל וחומר מכלי כדלעיל ומשקין שבאו מחמת שרץ מטמאין כלי כדיליף מבכל כלי יטמא וקא סבר יטמא הכלי מן המשקה כדהוה דריש לה ר' יהודה מיקמי דהדר ביה ודריש ביה נמי להאי יטמא יטמא ויליף מיניה לחוזר כלי זה ומטמא את האוכלין כדאשכחן בהו דכלים מטמאין (ב) מכל אשר בתוכו יטמא מכל האוכל משמע שנטמא האוכל מאויר כלי חרס והאוכלין את המשקין כו' ומיהו לא מיתרצא היא דהאי אוכל הבא מחמת כלי דקאמר קרא דמטמא משקה לאו מכלי הבא מחמת משקה קאי אלא בבא מחמת שרץ ותנא תני למדנו שלש טומאות בשרץ דמשמע דטומאה הולכת מזה לזה ומזה לזה ומהכא הוה מצינו למיפרכיה למילתיה אלא דהקשי ליה קושיא אחריתי מפורשת טפי דקתני שלש וקא חשיב ארבע והיא היא: **והאוכלין מטמאין את המשקין.** דדריש יטמא דגבי אוכלין יטמא לטמא אוכלין המשקין כדדריש ליה ר"ע והוא הדין דמלי למיתני וכלי מטמא את המשקין ומשקין מטמאין אוכלין כיון דאית ליה יטמא יטמא אלא חדא מינייהו נקט ותרווייהו לא מלי למיתני דנימא כלי מטמא את האוכלין ואוכלין את המשקין ומשקין שבאו מן האוכלין מטמאין את האוכלין דהא ליתא בקרא אפי' לר' עקיבא דהוה ליה שלישי עושה רביעי דוכל משקה אשר ישתה אתוכו דכלי חרס קאי שקיבל המשקה הזה טומאה מן הכלי וכי דרשת יטמא יטמא אהכי שני עושה שלישי משכחת מיניה אבל שלישי עושה רביעי לא ילפת מיניה: **הני ארבעה הויין.** שלישי עושה רביעי לא משכחת ליה בקרא דכי כתיב אוכל הבא מחמת כלי מטמא משקה לאו בכלי הבא מחמת משקה כתיב אלא בכלי הבא מחמת שרץ ותנא גופיה חשיב ארבע ותני שלש: **גוז משקין דרישא.** התוך משקין הראשונים ואימא שרץ מטמא את הכלי והכלי את האוכל ואוכל את המשקה וכן הן סדורין במקרא ור' עקיבא הוא דדריש יטמא יטמא ושני עושה שלישי והוא הדין דמלי למיתני נמי שרץ כלי וכלי משקה ומשקה אוכל וחדא מינייהו נקט כדפרשינן דתרווייהו לא מלי למתני והא אתא לאשמעינן דשני עושה שלישי בחולין: **אדרבה גוז משקין דסיפא.** ואימא שרץ משקה ומשקה כלי מבכל כלי יטמא כדהוה דריש ליה ר' יהודה וכלי אוכל דרוש ביה להאי יטמא דכלי יטמא ומשקין דסיפא לא תיתני משום דרביעי לא כתיב ואע"ג דאוכל ודאי מטמא משקה הכא לא תתנייה דהאי אוכל דהכא שלישי הואי: **אמר ליה לא אשכחן תנא כו'.** ואי הכי תדרוש כמאן תוקמיה: **וסימניך.** שלא תטעה בסדרן: **נזייתא.** סדר מטילי שכר שעורין תחלה נותנין כלי ואח"כ אוכל ואח"כ משקה: **שרץ שנמצא בתנור.** ולא נגע בפת הפת שבתוכו שני לטומאה ואינם מטמאים חולין לרבנן מפני שהתנור תחלה התנור קיבל טומאה מן השרץ והפת מן התנור: **וליחזייה להאי תנור כמאן דמלי טומאה.** כיון דקיימא לן אויר כלי חרס מטמא מן השרץ אף על פי שלא נגע אלמא כמאן דמלי טומאה הוא דהא לא נגע בו ומטמאו ותיהוי נמי פת כאלו נוגעת בשרץ: **יכול יהו כל הכלים.** אם כלי שטף נתון בתוך כלי חרס ושרץ באויר החיצון יכול יהא כלי עץ או כלי מתכת שבתוכו טמא משום דכתיב כל אשר בתוכו יטמא:

ה"ל

לא דיין שהן דכן אלא שאין מכשירין. לא בעי לשנויי תרגומא אדם דלעיל* תירץ כן מחמת דוחק וזה שאין מכשירין משום דס"ל דתלושים לא מכשירין דדריש יטמא דכתי' גבי משקין יטמא ממש ולא הכשר וליכא אלא חד קרא בהכשר וס"ל לאוקמי טפי במחוברין מבתלושין: **אלא** דאיתכשר בחיבת הקודש. וא"ת אי חיבת הקודש מהניא למימני ביה ראשון ושני מאי נפקא מינה דהאי משקין בית מטבחיא דכן ואין מכשירין ואור"י דאיצטריך לכמה דברים שמביאין בעזרה דלא שייך בהו חיבת הקודש כגון ביכורים או חולין שאוכלין בעזרה כדי לאכול המנחה והזבח על השובע כדאיתא בהקומץ רבה (מנחות כא:)*: **ובשעת** שחיטה עדיין משקה טופח עליה. פירש הקונטרס דאי אפשר שלא יפול מן העור על הבשר ואין נראה דאם כן הוי ליה תלושין ותלושין לא מכשירין כיון דדריש שמואל יטמא ממש ליכא אלא חד קרא בהכשר והוא מוקי לה במחוברים ולהכי נקט והעבירה בנהר משום דבעי הכשר מן הנהר שהוא מחובר ואומר ר"י דעל ידי העור הוכשר הבשר דבהעור והרוטב (חולין קיח:) פליגי אי יש יד להכשיר אבל לכולי עלמא יש שומר להכשיר ובכל העור בלו מים בעודם מחוברים:

מי

עין משפט נר מצוה

קכח א מיי' פ"ח מהל' אבות הטומאה הלכה ג:

קכט ב ג מיי' פ"י מהל' טומאת אוכלין הלכה יז:

קל ד מיי' פי"א מהל' אבות הטומאה ה"ב:

רבינו חננאל

דעת להשאל [דמי] כר' יוחנן דאמר נשאלין עליה אפילו בכלי המונח על [גבי] קרקע ולפיכך אמר ברשות הרבים ספיקו טהור ברשות היחיד כי האי גונא ספיקו טמא והאי ספק טומאה ברשות הרבים ספיקו טהור ברשות היחיד ספיקא טמא גמרי' לה מסוטה דכתיב בה (במדבר ה יג) ונסתרה והיא נטמאה הנה כיון שנסתרה ספיקא הוא אלא כיון שברשות היחיד נסתרה אמרה תורה נטמאה וכו' ופשוטה היא וכבר פרשנוה בכמה מקומות לפיכך לא הארכנו בה: והקשי' זה הבשר היאך נטמא בלא הכשר משקה הא אוקימנ' לדם קדשים ולמשקה בית מטבחיא דלא מכשרי היכן הוכשר שנטמא ושני' דאיתכשר בחיבת הקדש כלומר תאות אדם לקדש משוה הדבר שמקדיש אע"פ שלא הוכשר במים כאלו הוכשר. ואמרי' אימור דמהניא חיבת הקדש כו' ואמרינן אי הכי תפשוט בעיא דריש לקיש דבעי צריד של מנחות פי' שהוא פסולת הסלת כגון המורסן וכיוצא בו מונין בו ראשון ושני או לא כלומר אם נגע השרץ בהאי צריד שלא הוכשר במים ונטמא אם יגע הוא באחרים מטמא או לא ולא איפשטא וכיון דלא איפשטא לא איתברר לן דמטמיא ושני' דרך אחרת כגון בהמה של זבחי שלמים והעבירה בנהר ועדיין היה משקה טופח עליה ונשחטה והוכשר הבשר באותו משקה הטופח שהיה בעור נמצאת המחט בפרש הכל טהור אוקימ' אפי' בפרש רך שהוא כמים כיון דהוה ליה משקה סרוח אינו מטמא ואפילו למאן דאית ליה טומאה למשקין נהי דמטמא משקין הראויין לשתיה דאינון מקרי משקין אבל הני דסרוחין ניניהו לא: **תאני** תנא הא דתנינן בתורת כהנים שהן דברי ר' עקיבא היה התנא שונה סתם השרץ מטמא את המשקה והמשקה את הכלי והכלי את האוכל והאוכל את המשקה למדנו שלש טומאות בשרץ אמר ליה רב ששת הני לפי מה שפירשת משקה וכלי ואוכל ומשקה ארבעה טומאות הן אלא גוז משקה דרישא כלומר העבר אותו ולא תאמר משקה מטמא את הכלי ולמען שלא יתחלף לך שים לך סימן נזיאתא פי' המשקה שאמרת מטמא הכלים שהן נזיאתא כדגרסינן בע"פ תמרי לבי נזיאתא ארהים ועוד גרסי' מסורביא דנזיאתא סמי אותן דלא אשכחן תנא דתנא משקה מטמא כלי אלא ר' יהודה והדר ביה כדפרשינן לעילא: **תנן** התם השרץ שנמצא בתנור הפת שבתוכו שניה שהתנור תחלה ואמר ליה רבא לרב אדא בר אהבה הלא זה השרץ לא נגע בכותלי התנור אלא נתלה באוירו ואתה רואה אותו כאלו נגע בכותלי התנור וטמאהו כן נחזייה להא תנור כמאן דמלי שרצים ונימא כאלו השרץ עצמו נגע בפת ותהוי הפת תחלה

אמר

מסורת הש"ס

לעיל טז.[וש"נ]

[לעיל טז. חולין לו:]

חולין לו. מנחות קב:

חולין לו:

[לעיל יח.]

שבת קלח: כלים פרק ח משנה ה

שבת קלח:

[דף מ.]

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה נשאלין וכו' מה תהא עליה וזו: (ב) ד"ה השרץ וכו' מטמאין אותן מכל אשר בתוכו:

ת"ל °כל אשר בתוכו יטמא וסמיך ליה מכל האוכל *[א]אוכל מטמא מאויר כלי חרס [ב]ואין כל הכלים מטמאין מאויר כלי חרס: רב חסדא רמי פיסחא אפיסחא ומשני מי א"ר יהושע שתיהן כאחת ורמינהו *א"ר יוסי אין הנדון דומה לראיה כשהעידו רבותינו על מה העידו אם על הבשר שנטמא בולד הטומאה ששורפין אותו עם הבשר שנטמא באב הטומאה זה טמא וזה טמא אם על השמן שנפסל בטבול יום שמדליקין אותו בנר שנטמא בטמא מת זה פסול וזה טמא אף אנו מודים בתרומה שנטמאת בולד הטומאה ששורפין אותה עם התרומה שנטמאת באב הטומאה אבל היאך נשרוף אפילו תלויה עם הטמאה שמא יבא אליהו ויטהרם ומשני הא ר"ש ואליבא דר' יהושע הא ר' יוסי ואליבא דר' יהושע *דתניא י"ד שחל להיות בשבת מבערין את הכל מלפני השבת ושורפין תרומות טמאות תלויות וטהורות דברי ר' מאיר ר' יוסי אומר טהורה בפני עצמה ותלויה בפני עצמה וטמאה בפני עצמה אמר ר"ש לא נחלקו ר' אליעזר ור' יהושע על הטהורה ועל הטמאה שאין שורפין על התלויה ועל הטהורה ששורפין על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה שר' אליעזר אומר תישרף זו בעצמה וזו בעצמה ור' יהושע אומר שתיהן כאחת והא מתניתין ר' יוסי היא הכי קאמר ר' יוסי לר' מאיר אפילו ר"ש ואליבא דר' יהושע דמיקל כי מיקל בתלויה וטמאה אבל בטהורה וטמאה לא רבי יוסי בר' חנינא רמי תרומה אפיסחא ומשני מי אמר ר' יהושע שתיהן כאחת ורמינהו *חבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה רבי אליעזר אומר אם היתה מונחת במקום התורפה יניחנה במקום המוצנע ואם היתה מגולה יכסנה רבי יהושע אומ' אם היתה מונח' במקום המוצנע יניחנה במקום התורפה ואם היתה מכוסה יגלנה גרמא אין בידים לא ומשני הא רבי שמעון אליבא דר' יהושע הא ר' יוסי אליבא דר' יהושע ר' אלעזר רמי תרומה אתרומה ומשני מי אמר ר' יהושע גרמא אין בידים לא ורמינהו *חבית של תרומה שנשברה בגת העליונה ותחתיה חולין טמאין מודה ר' אליעזר (*לר') יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו ר' אליעזר אומר תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד *ר' יהושע אומר יטמאנה ביד ומשני שאני התם דאיכא הפסד חולין מתקיף לה רבא מתני' נמי איכא הפסד עצים א"ל אביי *[ג]להפסד מרובה חששו להפסד מועט לא חששו ומנא תימרא דלהפסד מרובה חששו ולהפסד מועט לא חששו דתניא [ד]חבית של שמן תרומה שנשברה בגת העליונה ובתחתונה חולין טמאין מודה ר' אליעזר לר' יהושע שאם יכול להציל ממנה רביעית בטהרה יציל ואם לאו תרד ותטמא ואל יטמאנה ביד *מ"ש שמן דראוי להדליק יין נמי ראוי לזילוף וכ"ת זילוף לאו מילתא היא והאמר שמואל משום ר' חייא שותין מלוג בסלע ומזלפין מלוג בשתים בחדש והא ראוי לישנו *אתי ביה לידי תקלה שמן נמי אתי ביה לידי תקלה [ה]דרמי ליה בכלי מאוס יין נמי רמי ליה בכלי מאוס לזילוף קא בעי ליה בכלי מאוס רמי ליה *ותקלה עצמה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמאת ב"ש אומרים תשפך *חבל ובית הלל אומרים תעשה זילוף אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי אני אכריע בשדה תשפך חבל בבית תעשה זילוף איכא דאמרי בחדש תשפך חבל בישן תעשה זילוף אמרו לו

אין

ויקרא יא

[לעיל יג.] [לקמן מט.]

ת"ל וסמיך ליה מכל האוכל. כלומר האי כל אשר בתוכו שאמרתי לך באוכל אמרתי לך ואי כמאן דמלי טומאה חשיב ליה לאילון כמלאת טומאה נוגעת בגגו של כלי שטף וכלי שטף מטמא מגבו אלא שמע מינה כל אשר בתוכו יטמא מחמת כלי הוא דמטמא ואשמעינן קרא דאוכלין ומשקין הוא דמקבלי טומאה מולד הטומאה אבל כלי לא ומהאי פירוקא נפקא לן בכל דוכתא הא דאשכחן דאין כלי ראשון מטמא כלי ואין אוכלין ומשקין מטמאין כלי כדיליף לעיל מק"ו ואדם נמי שאינו אב הטומאה כגון נוגע בטומאת נבלה ובשרץ לא מטמא כלי דכתיב והנוגע בנבלתם יטמא ולא כתיב יכבס בגדים אבל גבי נושא גזירת הכתוב היא בטומאת משא שמטמא אדם לטמא בגדים שעליו בשעת משא ולא בגדים הבאין לאחר מכאן אלמא ולד הטומאה לא מטמא כלי חוץ מטמא מת שהוא אב הטומאה וכן אדם לא מצינו לו טומאה בכל התורה אלא מאב הטומאה כגון ע"י שרץ ונבלה ושכבת זרע ועל ידי זב ומעיינותיו ומדרסו ועל ידי נדה ומעיינותיה ומדרסה וע"י טמא מת: **שתיהן כאחת.** בתלויה וטמאה בחמץ בפסח: **ורמינהו כו'.** וקתני היאך ישרף אפילו תלויה עם הטמאה: **מתני' ר' שמעון היא ואליבא דרבי יהושע.** וברייתא רבי יוסי אמרה כדקתני אמר ר' יוסי אין הנדון כו' ולקמן פריך והא מתני' ר' יוסי נמי קאמר לה דתנן א"ר יוסי אינה היא המדה: **ושורפין תרומה תלויה וטמאה וטהורה.** הכל ביחד ר' מאיר לטעמיה דאמר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח: **ה"ג לא נחלקו רבי אליעזר ורבי יהושע על טהורה ועל טמאה שאין שורפין על התלויה ועל הטהורה ששורפין.** דהואיל ולא הוחזק טומאה אין נראה כמטמא בידים: **על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה.** דהואיל ואין לה טומאה ודאית הרי היא מטמא בידים לר' אליעזר ור' יהושע סבר כיון דתלויה היא אי אתה מוזהר על שמירתה: **רמי תרומה אפיסחא.** תרומה דעלמא אתרומה דפיסחא: **ומי א"ר יהושע שתיהן כאחת.** דמותר לטמא תלויה בידים: **בידים לא.** ואע"ג דתלויה היא: **הא.** דקתני בידים לא ר' יוסי היא ואליבא דר' יהושע דגבי תלויה דפיסחא נמי הכי אמר ותנן היאך נשרוף אפילו תלויה עם הטמאה: **מתני' נמי איכא הפסד עצים.** ואמאי קאמר רבי יוסי אליבא דרבי יהושע דלא: **מודה רבי אליעזר כו'.** אמסקנא קאי אאם לאו תרד ותטמא ולקמן פריך מודה רבי יהושע לרבי אליעזר מבעי ליה מכל מקום קתני גבי שמן דכולהו מודו שלא יטמאנה בידים משום הפסד חולין דשמן חולין שנתערב תרומה בהן יאסרו לכהן ולזר משום טומאה דתרומה משום דהפסד מועט הוא כלמפרש דראוי להדליק: **לאו מילתא היא.** לא חשיב והרי הפסידו: **שותין מלוג.** שנמכר בסלע ומזלפין מלוג הנמכר בשתים נוח לקנות לוג בשתי סלעים לזילוף מלקנותו לשתיה ומי שאינו עשיר יקח יין בזול לשתייתו לוג בסלע ויין ביוקר לזילוף: **בחדש.** דאין ריחו נודף ואין ראוי לזילוף: **אתי ביה לידי תקלה.** אם ישהנו אצלו עד שיתיישן אתי למשתי מיניה: **לזלוף קבעי ליה.** וצריך שיהא לו ריחו טוב ובכלי מאוס רמי ליה בתמיה: **ותקלה עצמה.** אי חיישינן לה ואסור לשהויי אי לא תנאי היא: **תשפך חבל** (א). לשון חבילה כלומר תשפך יחד ולא לזלף דילמא אדמזלף קלי קלי אפי' בו ביום אתי למשתיה: **בשדה תשפך חבל.** שאין מזלפין בשדה והא לא אמרינן שיוליכנה בבית לזלפו דאדהכי אתי ביה לידי תקלה: **ואיכא דאמרי.** לשהייה מועטת (לא חיישינן) כי הא מן השדה לבית לא חיישינן אלא בחדש תשפך חבל כו' (ב): ***אמר רבי ישמעאל ברבי יוסי.** כמה שנים אחר בית הלל וב"ש היה: **אמרו לו.** בני דורו:

אין

מי אמר ר' יהושע שתיהן כאחת ורמינהו חבית. אומר ר"י הא דלא משני פסח שאני דמשמע ליה דפסח לא מעלה ולא מוריד מדשרי בתלויה ואסר בטהורות א"כ מה שהיא תלויה הוי הטעם: **הא** ר' שמעון אליבא דר' יהושע. תימה לר"י לר' שמעון כיון דשרי תלויה לטמא ביד א"כ שרי לשורפו ואמאי קרי ליה תלויה דתלויה היינו לא אוכלין ולא שורפין וי"ל דתלויה לר"ש היינו דלא מחייב לשורפו: **ראוי** לזילוף. אף על גב דתרומה טמאה בשריפה כיון דמסקינן בפ' בתרא דתמורה (ד' לג.) הראוי לשריפה שרפה הראוי לקבורה קבורה והוא הדין בכי האי גוונא הואיל וראוי לזילוף*:

אין

עין משפט
נר מצוה

קלא א מיי' פ"ה מהל' טומאת מת הל' ו ופי"ג מהל' כלים הל' ב:

קלב ב שם הלכה ג:

קלג ג ד מיי' פי"ב מה' תרומות הלכה ה:

קלד ה שם הלכה יב:

[וע"ע תוס' שבת דף כה. ד"ה כך]

◆

רבינו חננאל

אמר ליה לא אמרינן כמאןדמלי שרצים ונימ' כאלו השרץ עצמו נגע בפת ותהוי הפת תחלה דתניא יכול יהו הכלים מטמאין מאויר כלי חרס ת"ל מכל האוכל אשר יאכל אוכלין ומשקין מטמאין מאויר כלי חרס ואין כלים מטמאין מאויר כ"ח ואי ס"ד דאמרינן כמאן דמלי [שרצים] דמי הא קא נגעי שרצי' בכלים אמאי לא מטמו אלא כיון דלא מיטמו הכלים מאויר כלי חרס ש"מ דלא אמרי' כמאן דמלי שרצים דמי. אחרי כל הדברים הללו חזרנו למשנתנו: **רב** חסדא רמי פסחא אפסחא תנן במתני' כי אמר ר' יוסי על התלויה ועל הטמאה נחלקו ר' אליעזר אומר תשרף זו בעצמה וזו בעצמה ר' יהושע אומר שתיהן כאחת איני והתניא אומר ר' יוסי אין הנדון דומה לראיה כו' אבל היאך נשרוף אפי' תלויה עם הטמאה שמא יבוא אליהו ויטהרנו פי' התלויה ומשני משנתנו כר' שמעון דמתני ששורפין התלויה והטמאה יחדו דברי יהושע וברייתא דקתני אבל היאךנשרוף אפילו תלויה וטמאה כאחת שמא יבא אליהו ויטהרנו ר' יוסי אליבא דר' יהושע ומקשי' והא ר' יוסי היא דקתני במתני' כי ר' יהושע אומר התלויה והטמאה שתיהן כאחת ואיך מוקמת לה לברייתא כר' יוסי דתניא אבל היאך נשרוףאפי' תלויה וטמאה ושנינן הכי קאמר ליה ר' יוסי לר' מאיר לדידי אפי' תלויה עם הטמאה אין שורפין אלא אפי' לר' שמעון אליבא דר' יהושע דמיקל לא מיקל אלא בתלויה וטמאה אבל טהורה וטמאה לא שרפינן: **ר'** יוסי בר' חנינא רמי תרומה אפסח ומשני איך אתה שונה שר' יהושע אומר שתים כא' שנמצא מטמא התלויה בידים והלא בחבית של תרומה שנולד בה ספק טומאה לא התיר לטמאותה בידים אלא ע"י גרמא ומשני כרב חסדא כי זה ששנינו במשנה ר' יוסי אפי' לר' שמעון שמיקל אליבא דר' יהושע חשיב לר' מאיר. ומשנה דתרומה אליבא דר' יהושע שנאה ר' יוסי אליבא דידיה דמחמיר: **ר'** אלעזר רמי תרומה אתרומה ומשני איני דלא התיר ר' יהושע בתלויה לטמא בידים והא בחבית של תרומה שנשברה בגת העליונה תחתונה יש בה חולין טמאה אמר ר' יהושע אף יטמאנה ביד. ומשני שאני התם דאיכא הפסד כלומר כיון שהגת התחתונה בתוכה חולין טמאים אם הוריד התרומה עליהם יפסידם. ואקשינן והא מתני' דאיכא הפסד עצים שאתה מצריכו לעשות שתי מדורות ולשרוף הטהרות באחת והטמאות [באחת] ולא חייש אלא אמר זו לעצמה וזו לעצמה ושנינן להפסד מרובה כגון הפסד של חולין חששו אבל הפסד מועט שהוא של עצים לא חששו ושמעינן האי סברא מהא דתניא חבית של שמן של תרומה שנשברה בגת העליונה והתחתונה טמאה ולא התיר ר' יהושע לטמאה ביד כדרך שהתיר ביין אלא אמר תרד ותטמא ואל יטמא ביד לאו מכלל דכיון שאינו הפסד מרובה בשמן דהא ראוי להדליקו לפיכך לא חששו ואמרינן למה בשמן אינו הפסד מרובה משום דראוי להדליקו בנר ובין שמן העומד לאכילה לשמן העומד להדלקה הפסדו מועט גם היין הטמא נמי ראוי לזלף בו כשמן ולא עוד אלא שהיין הטוב הוא הנמכר לזילוף ואין בו הפסד דהא אמרי' שותין מלוג בסלע אבל לזילוף אין מזלפין אלא מן המובחר הנמכר לוג בשני סלעים. ודחי' זה היין חדש הוא שאינו ראוי לזילוף כשמן ואמרי' יניחנו עד שתישן ודחינן חיישינן דלמא אינשי ושתי ליה אי הכי שמן נמי ניחוש דלמא אכיל ליה ודחי' שמן רמי ליה בכלי מאוס אבל יין דבעי ליה לזילוף וריחו הוא דבעיא אי רמי ליה נמר ריחו חיים ולא שדי ליה ואתי ביה לידי תקלה ותקלה תנאי היא דתניא חבית של יין של תרומה שנטמא ב"ש אומר תשפך הכל וחייש לתקלה וב"ה אומר תעשה זילוף ולא חייש לתקלה והלכה כב"ה ואע"ג דאמר ר' ישמעאל בר' יוסי אני אכריע וקיימא לן כל מקום ששנים חלוקים ואחד מכריע הלכה כדברי המכריע ר' ישמעאל בר' יוסי לאכרועי דהא ר' יוסי אביו של ר' ישמעאל תלמיד הוא ולא חשיב ר' ישמעאל שאמר שמועה זו משמו תלמיד שלישי לגבי ב"ה וב"ש הוא לכשתחשוב מרבן יוחנן בן זכאי שהוא תלמיד להלל עצמו עד ר' יוסי אתה מוצא אותם שלשה ר' יהושע ור' עקיבא ור' יוסי ולא עדיף ר' ישמעאל לאכרועי

מסורת
הש"ס

לעיל טו.

לעיל טו. [וש"נ]

שם [וש"נ]

[ורבי]

[ועי' מ"ש לעיל טו. על הגליון]

לעיל טו: וש"נ שבת קכד:

ב"ק קטו:

[שם: לקמן לג: חולין נג:]

[יומא סו.]

[בב"ק אי' הכל ופי' רש"י כולה ביחד. ובערוך גרס הבל פי' לאלתר]

[נ"ל דזה הדבור הוא מיותר. מרלה אש]

◆

הגהות
הב"ח

(א) רש"י ד"ה תשפך חבל. כ"ב ובב"ק דף קטו גרס הכל וכן נ"ל נכון: (ב) רש"י ד"ה ואיכא דאמרי וכו' חבל וכו' הס"ד ואח"כ מ"ה אמרו לו לאו ב"ש וב"ה קאמרי דהא ר' ישמעאל בר' יוסי כמה שנים אחר ב"ה וב"ש היה אלא אמרו לו בני דורו כנ"ל והד"א: